

Projekt

z dnia 13 marca 2026 r.

Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR
RADY GMINY NOWINY**

z dnia 25 marca 2026 r.

**w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy
Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Gminy
Nowiny na lata 2026-2030**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U z 2025 r. Poz 1153) oraz art. 110 ust. 10 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U z 2025 r. Poz. 1214 ze zm.) oraz art. 2 pkt. 2, art.6 ust.1 i ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałania przemocy domowej (Dz. U z 2024r. poz. 1673)

Rada Gminy Nowiny uchwala, co następuje:

§ 1. Uchwala się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Gminy Nowiny na lata 2026-2030, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Nowiny

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

	Kierownik GOPS Marcin Król
Sprawdzono pod względem prawnym	Radca Prawny Janina Michalska
	Wójt Gminy Łukasz Gryń

Załącznik do uchwały nr
Rady Gminy Nowiny
z dnia 25 marca 2026 r.

**Program Przeciwdziałania Przemocy
Domowej i Ochrony Osób Doznających
Przemocy Domowej
w Gminie Nowiny na lata 2026 – 2030**

Spis treści

Rozdział I. Uwarunkowania prawne	3
1.1. Podstawa prawna.....	3
Rozdział II. Charakterystyka zjawiska przemocy.....	6
2.1. Teoretyczne podstawy przemocy domowej	6
2.2. Cykle przemocy.....	7
Rozdział III. Rys historyczny Gminy Nowiny	9
Rozdział IV. Zjawisko przemocy w świetle danych instytucjonalnych	11
4.1. Procedura „Niebieskie Karty”	11
4.2. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego.....	11
Rozdział V. Zjawisko przemocy domowej w świetle badań – 2026	12
5.1. Wnioski z badań ankietowych wśród mieszkańców	12
5.2. Wnioski z badań ankietowych wśród uczniów	14
Rozdział VI. Analiza SWOT.....	17
Rozdział VII. Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Nowiny na lata 2026–2030.....	20
7.1. Adresaci Programu.....	20
7.2. Realizatorzy Programu	20
7.3. Cele i zadania Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej	21
7.4. Zakładane rezultaty	27
7.5. Źródła finansowania	28
7.6. Monitorowanie i sprawozdawczość realizacji Programu	28

-

Rozdział I.

Uwarunkowania prawne

1.1. Podstawa prawna

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej w art. 6 ust. 2 pkt 1 nakłada na samorząd obowiązek opracowania i realizacji programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej.

Przez **przemoc domową** rozumie się w art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej: „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
- ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
- istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udržczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej”;

Natomiast **osoba doznająca przemocy domowej** (art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej) to:

- małżonek, także w przypadku, gdy małżeństwo ustało lub zostało unieważnione oraz jego wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- wstępni i zstępni oraz ich małżonkowie,
- rodzeństwo oraz ich wstępni, zstępni i ich małżonkowie,
- osoby pozostające w stosunku przysposobienia i jej małżonek oraz ich wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- osoby pozostające obecnie lub w przeszłości we wspólnym pożyciu oraz jej wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- osoby wspólnie zamieszkujące i gospodarujące oraz ich wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,

- osoby pozostające obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania,
- małoletni
 - wobec których jest stosowana przemoc domowa

Przez **osobę doznającą przemocy domowej** należy także rozumieć małoletniego będącego świadkiem przemocy domowej wobec osób, o których mowa wyżej (art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej).

Osoba stosująca przemoc domową (art. 2 ust. 1 pkt 3 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej) to osoba pełnoletnia, która dopuszcza się przemocy domowej wobec ww. osób doznających przemocy.

Świadek przemocy domowej (art. 2 ust. 1 pkt 4 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej) – należy przez to rozumieć osobę, która posiada wiedzę na temat stosowania przemocy domowej lub widziała akt przemocy domowej.

Program będzie realizowany w oparciu o następujące akty prawne:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku (Dz.U. z 1997 r. Nr 78 poz. 483 ze zm.)
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz.U. z 2024 r. poz.1673),
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2025 r., poz.1214 ze zm.),
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2025 r., poz. 49),
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2023 r., poz. 2151),
- Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2025 r., poz. 1153),
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2023 r., poz. 1939 ze zm.),
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. z 2025 r., poz. 1338),
- Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz.U. z 2025 r., poz. 636 ze zm.),
- Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz.U. z 2023 r., poz. 2809 ze zm.),
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks Karny (Dz.U. z 2025 r., poz. 383).

- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (Dz.U. z 2025 r. poz. 46 ze zm.),
- Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. z 2024 r., poz. 1568 ze zm.),
- Ustawa z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich (Dz.U. z 2024 r., poz. 1802 ze zm.),
- Uchwała nr 205 Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2023 r. w sprawie ustanowienia Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030 (M.P. z 2023 r., poz. 1232 ze zm.),
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz.U. 2023 r. poz. 1870),

Rozdział II.

Charakterystyka zjawiska przemocy

2.1. Teoretyczne podstawy przemocy domowej

W literaturze przedmiotu wyróżnia się kilka rodzajów przemocy:

- **Przemoc fizyczna** – to forma agresji łącząca się naruszeniem granic ciała. Jej celem jest zadanie osobie doznającej przemocy bólu fizycznego, uszkodzenie jej ciała, pogorszenie jej zdrowia lub pozbawienie ją życia. Przejawia się poprzez: szarpanie, kopanie, popychanie, obezwładnianie, duszenie, odpychanie, przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, bicie otwartą ręką, pięściami, różnymi przedmiotami, przypalanie papierosem, topienie, polewanie substancjami żrącymi, użycie broni, pozostawienie w niebezpiecznym miejscu, nieudzielenie niezbędnej pomocy, itp.
- **Przemoc psychiczna** – to zachowanie, którego celem jest umniejszanie poczucia własnej wartości, wzbudzanie w osobie doznającej przemocy strachu. Ta forma przemocy powoduje poważne szkody psychologiczne. Przejawia się poprzez: wyśmiewanie opinii, poglądów, przekonań, religii, pochodzenia, narzucanie swojego zdania, poglądów, stałe ocenianie, krytykę, wmawianie choroby psychicznej, izolowanie, kontrolowanie, ograniczanie kontaktów z innymi ludźmi, wymuszanie posłuszeństwa i podporządkowania, ograniczanie snu, pożywienia i schronienia, wyzywanie, używanie wulgarnych epitetów, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie, stosowanie gróźb, szantażowanie, itp.
- **Przemoc seksualna** – to zmuszanie osoby do aktywności seksualnej wbrew jej woli, a także kontynuowaniu aktywności seksualnej, gdy ta osoba nie jest w pełni świadoma, bez pytania jej o zgodę lub gdy na skutek zaistniałych warunków obawia się odmówić. Przejawia się poprzez: gwałt, wymuszanie pożycia seksualnego, nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, zmuszanie do seksu z osobami trzecimi, sadyzm w pożyciu, wyśmiewanie wyglądu, ciała i krytykę zachowań seksualnych, itp.¹
- **Przemoc ekonomiczna** – to celowe niszczenie czyjejś własności, pozbawianie środków lub stwarzaniem warunków, w których nie są zaspokajane niezbędne dla przeżycia potrzeby. Przejawia się poprzez: okradanie, zabieranie pieniędzy, niełożenie na utrzymanie, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej, niezaspokajanie podstawowych, materialnych potrzeb rodziny, szantażowanie, zaciąganie długów i kredytów bez zgody współmałżonka, zmuszanie do pożyczek, uniemożliwianie korzystania z pomieszczeń niezbędnych do zaspokajania potrzeb (kuchnia, łazienka) itp.

¹ <https://www.niebieskalinia.info/index.php/przemoc-w-rodzynie/8-rodzaj-przemocy>

- **Zaniedbanie** – to ciągle niezaspokajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych. Tej formy przemocy najczęściej doświadczają dzieci. Przejawia się poprzez: niedawanie (dziecku) środków na utrzymanie, pozbawianie jedzenia, ubrania, schronienia, brak pomocy w chorobie, nieudzielenie pomocy, uniemożliwianie dostępu do miejsc zaspokojenia podstawowych potrzeb: mieszkania, kuchni, łazienki, łóżka².
- **Cyberprzemoc** – to przemoc z użyciem urządzeń elektronicznych, najczęściej telefonu bądź komputera. Przejawia się poprzez: agresję słowną, np. wyzywanie na czatach internetowych, umieszczanie komentarzy na forum internetowym w celu ośmieszenia, sprawienia przykrości lub wystraszenia innej osoby; upublicznianie upokarzających, przerobionych zdjęć i filmów, zamieszczanie przykrych komentarzy na profilach innych osób w portalach społecznościowych, włamanie na konto i podszywanie się pod kogoś w celu zamieszczania w jego imieniu obraźliwych postów i zdjęć na profilach innych użytkowników, szantażowanie, ujawnianie sekretów, wykluczanie z grona „znajomych” w Internecie, celowe ignorowanie czyjejś działalności w sieci³.

2.2. Cykle przemocy

Przemoc domowa rzadko jest incydem jednorazowym, zazwyczaj ma ona charakter długotrwały i cykliczny. Można wyszczególnić powtarzające się fazy, które razem tworzą pewnego rodzaju cykle przemocy. Znajomość faz pozwala lepiej zrozumieć charakter i specyfikę problemu. Możemy wyróżnić trzy fazy powtarzającego się cyklu. Są to:

- **Faza narastania napięcia** – jest to pierwsza faza, w której dochodzi do stopniowego wzrostu napięcia, w której osoba stosująca przemoc jest stale napięta i poirytowana, zaś osoba doznająca przemocy obarcza siebie winą i stara się za wszelką cenę uniknąć kolejnej awantury;
- **Faza ostrej przemocy** – jest to druga faza, w której napięcie prowadzi do wybuchu gniewu i rozładowania agresji. Partner staje się gwałtowny, wpada w szał, jakiś drobiazg wywołuje awanturę. Osoba doświadczająca przemocy może doznać obrażeń zagrażających jej zdrowiu i życiu. Najczęściej to w tej fazie, osoby doznające przemocy wzywają policję, szukają pomocy;
- **Faza miodowego miesiąca** – jest to trzecia faza, w której osoba stosująca przemoc wyraża skruchę, składa obietnice, obiecuje poprawę. „Sprawca” jest czuły, troskliwy, zapewnia o swojej miłości. Przeprosinom często towarzyszą łyzy i prezenty. W tej sytuacji osoba

² <https://www.niebieskalinia.info/index.php/przemoc-w-rodzynie/8-rodzaj-przemocy>

³ A. Borkowska, *Cyberprzemoc. Włącz blokadę na nękanie*, NASK Akademia, s. 8.

doznająca przemocy często czuje się odpowiedzialna za to, co się stało i postanawia dać osobie stosującej przemoc „drugą szansę”. Faza miodowego miesiąca zatrzymuje osobę doznającą przemocy domowej w sytuacji przemocy, bo łatwo pod jej wpływem zapomnieć o koszmarze pozostałych dwóch faz. Niestety faza miodowego miesiąca nie trwa długo. Po jakimś czasie napięcie znowu narasta i cały cykl przemocy się powtarza. Z biegiem czasu przemoc staje się coraz gwałtowniejsza, dotkliwsza. Cykliczność przemocy sprawia, że osobom doświadczającym przemocy trudno jest podjąć działania mające na celu zatrzymanie przemocy.

Rozdział III.

Rys historyczny Gminy Nowiny⁴

Obszar obecnej Gminy Nowiny posiada długą i bogatą historię osadniczą. Najstarsze ślady obecności człowieka na tym terenie pochodzą sprzed około 50 tysięcy lat i zostały potwierdzone odkryciami archeologicznymi w Jaskini Raj, które świadczą o działalności łowieckiej człowieka neandertalskiego. Liczne stanowiska archeologiczne wskazują również na obecność osadnictwa w okresie neolitu, epoki brązu oraz epoki żelaza.

W IX wieku tereny te znalazły się w granicach państwa Mieszka I i odgrywały istotną rolę w procesie kształtowania się wczesnego państwa polskiego. W kolejnych wiekach region ten pozostawał obszarem zainteresowania władców, w tym Kazimierza Łokietka oraz Kazimierza Wielkiego. W okresie średniowiecza istotne znaczenie miały także rzeki, które wyznaczały granice administracyjne oraz kościelne. Rzeka Bobrza przez długi czas stanowiła granicę pomiędzy diecezją krakowską a gnieźnieńską, aż do utworzenia diecezji kieleckiej na początku XIX wieku.

Istotnym czynnikiem wpływającym na rozwój osadnictwa i gospodarki regionu były bogate zasoby surowców mineralnych. Już w XII wieku rozpoczął się rozwój górnictwa i hutnictwa żelaza, natomiast w późniejszym okresie rozwijało się również górnictwo kruszcowe, obejmujące wydobycie rud ołowiu, miedzi i srebra. Szczególnie intensywny rozwój gospodarczy regionu przypada na XV i XVI wiek. W lustracji dóbr królewskich z 1564 roku odnotowano wydobycie rud ołowiu na terenie m.in. Góry Zelejowej, Bolechowickiej, Czerwonej Góry oraz Berberysówki. W tym okresie funkcjonowały także huty przetwarzające wydobywane surowce, m.in. w Białogonie i Woli Murowanej.

Eksploracja surowców mineralnych oraz rozwój przemysłu metalurgicznego przyczyniły się do intensywnej działalności gospodarczej, ale również do znaczącej ingerencji w środowisko naturalne, w tym wycinki znacznych obszarów lasów. W kolejnych wiekach, wraz z wyczerpywaniem się części złóż, znaczenie górnictwa kruszcowego stopniowo malało, natomiast od XVII wieku rozwijało się wydobycie marmurów.

Na początku XX wieku rozpoczęto intensywną eksploatację kamienia wapiennego, wykorzystywanego w przemyśle wapienniczym, chemicznym i hutniczym. Najstarsze kamieniołomy funkcjonowały w Sitkówce, natomiast kamieniołom Nowiny (obecnie Zgórsko) rozpoczął działalność w 1928 roku. Wydobywany surowiec stanowił podstawę funkcjonowania powstałych w latach sześćdziesiątych XX wieku Zakładów Cementowo-Wapienniczych.

⁴ <https://www.nowiny.com.pl/turysta/historia/historia-ogolna/>

W okresie międzywojennym znaczna część mieszkańców regionu utrzymywała się z pracy w przemyśle wydobywczym, wapienniczym i ceramicznym, a także z rolnictwa, rzemiosła i handlu. Jednocześnie obszar ten posiadał również walory turystyczne i wypoczynkowe. Miejscowości takie jak Słowik czy Trzcianki były popularnymi miejscowościami letniskowymi, określanymi niekiedy mianem „Małej Krynicy” Kielecczyzny.

Po II wojnie światowej nastąpił dynamiczny rozwój przemysłu ciężkiego. W latach sześćdziesiątych XX wieku rozpoczęto budowę dużego kombinatu cementowo-wapienniczego w Nowinach. Rozwój przemysłu cementowego, wapienniczego oraz chemicznego, a także eksploatacja licznych kamieniołomów, przyczyniły się do intensywnej industrializacji regionu, ale również do znaczącej degradacji środowiska naturalnego.

Gmina Sitkówka-Nowiny została utworzona decyzją Wojewódzkiej Rady Narodowej w Kielcach z dniem 1 stycznia 1974 roku. Z dniem 1 stycznia 2021 roku zmieniono jej nazwę na **Gmina Nowiny**.

Rozdział IV.

Zjawisko przemocy w świetle danych instytucjonalnych

4.1. Procedura „Niebieskie Karty”

W 2023 roku wszczęto 30 postępowań w ramach procedury „Niebieskie Karty”, a tyle samo formularzy „Niebieska Karta – A” przekazano do Zespołu Interdyscyplinarnego. Najwięcej procedur wszczęła Policja (15), następnie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej (10), placówki oświatowe (2) oraz inne podmioty (3), natomiast placówki służby zdrowia nie wszczęły żadnej procedury. W 2024 roku odnotowano 29 postępowań, a liczba przekazanych formularzy „Niebieska Karta – A” była taka sama. Podobnie jak w roku poprzednim, najwięcej procedur wszczęła Policja (15), następnie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej (9), placówki oświatowe (3) oraz inne podmioty (2). W 2025 roku liczba postępowań wzrosła do 37, a tyle samo formularzy przekazano do Zespołu Interdyscyplinarnego. Najwięcej procedur ponownie wszczęła Policja (20), następnie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej (13), natomiast placówki służby zdrowia wszczęły 1 procedurę, a placówki oświatowe nie wszczęły żadnej.

Wyszczególnienie	2023	2024	2025
Liczba postępowań w ramach procedury „Niebieskie Karty”	30	29	37
Policja	15	15	20
Ośrodki Pomocy Społecznej	10	9	13
Placówki oświatowe	2	3	0
Placówki służby zdrowia	0	0	1
Inne	3	2	0
Liczba formularzy „Niebieska Karta – A” przekazanych do Zespołu Interdyscyplinarnego	30	29	37

4.2. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego

W latach 2023–2025 Zespół Interdyscyplinarny realizował działania mające na celu wsparcie osób i rodzin zagrożonych przemocą domową. Mieszkańcom zapewniono możliwość skorzystania z bezpłatnej pomocy specjalistycznej. Osoby potrzebujące wsparcia mogły korzystać z porad radcy prawnego oraz konsultacji z dwoma psychologami. Informacje o dostępnych formach pomocy były rozpowszechniane w prasie lokalnej oraz na stronie internetowej gminy. Dodatkowo w siedzibie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowinach udostępniano ulotki informacyjne dotyczące możliwości uzyskania wsparcia. W analizowanym okresie grupy nie kierowały osób stosujących przemoc domową do programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc.

Rozdział V.

Zjawisko przemocy domowej w świetle badań – 2026

W procesie opracowania diagnozy zjawiska przemocy dla Gminy Nowiny zastosowano metodę badawczą: CAWI (Computer-Assisted Web Interview).

Metoda **CAWI** polega na wspomaganym komputerowo wywiadzie realizowanym przy użyciu strony internetowej. Jest to technika szeroko stosowana w badaniach ilościowych rynku i opinii publicznej, umożliwiająca zebranie danych od dużej liczby respondentów w krótkim czasie. W badaniu CAWI **uczestniczyli uczniowie szkół podstawowych**, którzy wypełniali ankiety elektroniczne w dogodnym dla siebie momencie. Takie rozwiązanie zwiększa komfort respondentów i sprzyja szczerości odpowiedzi, co ma szczególne znaczenie przy pytaniach dotyczących kwestii wrażliwych, takich jak doświadczenia związane z problemami społecznymi. Do realizacji badania wykorzystano program CORIGO, rekomendowany przez Ośrodek Rozwoju Edukacji (ORE), który pozwalał na sprawne przygotowanie kwestionariusza, automatyczne zbieranie danych i wstępne ich porządkowanie, zapewniając wysoką jakość materiału badawczego.

W badaniu **uczestniczyli również dorośli mieszkańcy gminy** – co pozwoliło uzyskać informacje dotyczące opinii społecznej w przedmiocie badania.

5.1. Wnioski z badań ankietowych wśród mieszkańców

Badania obejmowały **100** mieszkańców **Gminy Nowiny**, którzy ukończyli osiemnasty rok życia - 75 kobiet i 25 mężczyzn.

- 23% z respondentów zna osobiście lub ze słyszenia osoby doznające przemocy domowej, a 24% ma podejrzenia, że może do tego dochodzić.
- Zjawisko przemocy domowej, w zamieszkiwanej przez respondentów miejscowości, jest rzadkie oraz bardzo rzadkie w opinii 77% z nich. 23% odpowiedzi wskazuje, że jest ono bardzo i raczej częste.
- 35% doświadczyło przemocy od członka swojej rodziny, z czego 43% poprosiło o pomoc.
- badani zostali zapytani o rodzaj doświadczanej przemocy. Wśród odpowiedzi najczęściej pojawiała się na pierwszym miejscu przemoc psychiczna (80%), następnie fizyczna (49%), przemoc ekonomiczna (26%) oraz przemoc seksualna (9%).
- W związku z twierdzącą odpowiedzią dotyczącą występowania zjawiska przemocy domowej poprosiliśmy osoby dotknięte tym problemem o określenie, jak potoczyła się dalsza sytuacja związana z doświadczaną przez nich przemocą. 23% respondentów zadeklarowało, że była to jednorazowa sytuacja, która nie powtórzyła się. Z kolei 63%

badanych wskazało, że przemoc występowała wielokrotnie w przeszłości, jednak obecnie już się nie powtarza. Niewielki odsetek osób (3%) przyznał, że przemoc miała miejsce wielokrotnie i istnieje obawa, że może się powtórzyć. 11% respondentów wskazała, że przemoc występowała wielokrotnie w przeszłości i nadal trwa.

- Badane były przekonania mieszkańców Gminy Nowiny dotyczące przemocy oraz funkcjonujące w społeczności lokalnej mity. Łącznie 95% badanych zgadza się ze stwierdzeniem, że przyczyną przemocy domowej jest alkohol. W społeczeństwie obecne jest przekonanie, że przemoc nie zdarza się w tzw. „dobrych domach”. Mieszkańcy Gminy Nowiny raczej nie są skłonni myśleć schematycznie o przemocy domowej i łącznie 89%⁵ uświadamia sobie, że przemoc może wystąpić w każdej rodzinie. Podobnie 96% zgadza się ze stwierdzeniem, że osobą doznającą przemocy domowej może stać się zarówno kobieta, jak i mężczyzna. Odpowiedzi „Zdecydowanie nieprawdziwe” i „Raczej nieprawdziwe” określają, że funkcjonujące wśród badanych przekonania na temat przemocy są budujące:
 - „Przemoc domowa to prywatna sprawa, nikt nie powinien się wtrącać” (95%);
 - „Przemoc jest tylko wtedy, gdy są widoczne ślady na ciele osoby doznającej przemocy” (96%);
 - „Gdyby osoba doznająca przemocy naprawdę cierpiała, odeszłaby od osoby stosującej przemoc” (89%);
 - „Policja nie powinna interweniować w sprawach rodzinnych” (94%);
 - „Nie ma czegoś takiego, jak gwałt w małżeństwie” (91%).
- Zdaniem mieszkańców Gminy Nowiny do głównych przyczyn agresji wobec członków rodziny należy upatrywać przede wszystkim w nieumiejętności radzenia sobie z problemami, na co wskazało 89% respondentów. Kolejnym istotnym czynnikiem był stres, wymieniany przez 72% badanych. Niemal połowa ankietowanych jako przyczynę agresji wskazała chorobę psychiczną – 49%. Istotnym problemem okazała się również zła sytuacja materialna, na który zwróciło uwagę 40% respondentów.
- 49% respondentów odpowiedziało, że (bardzo często lub czasami) zdarza się niepodejmowanie interwencji przez policję, mimo zgłoszenia. Przeważająca większość respondentów (łącznie 85%) odpowiadała też, że bardzo często lub czasami zdarza się wycofanie zgłoszenia przez osobę zgłaszającą. Na umarzenie spraw przez prokuraturę wskazało 75% badanych.

⁵ Suma odpowiedzi: *raczej nieprawdziwe* i *zdecydowanie nieprawdziwe*.

- Jeżeli chodzi o przeciwdziałanie przemocy domowej, to mieszkańcy wskazywali, że najskuteczniejszymi działaniami w ich opinii są: edukacja społeczeństwa (83%), zaostrzenie kar dla osób stosujących przemoc (78%), poprawa sytuacji materialnej rodzin (40%) oraz zwiększenie niezależności finansowej kobiet (39%).
- Respondenci otrzymali propozycje sześciu stwierdzeń dotyczących wychowania dzieci, z którymi mogli się zgodzić bądź też nie. Stwierdzenie „Aby prawidłowo wychować dziecko, należy od czasu do czasu dawać klapsa” spotkało się ze stanowczą dezaprobatą – łącznie 92% mieszkańców nie zgodziło się z takim stwierdzeniem. Łącznie 93% badanych zdecydowanie nie zgadza się ze stwierdzeniem, że stosowanie kar fizycznych hartuje dziecko i pozwalają sobie lepiej radzić w przyszłości. 76% badanych zgadza się, aby kary fizyczne były zakazane prawem. Kolejne twierdzenie: „Dziecko powinno bać się rodziców, wtedy łatwiej o posłuszeństwo i szacunek” spotkało się z negacją 94% respondentów. Respondenci nie zgadzają się również ze stwierdzeniem, że łagodne kary fizyczne nie są przemocą domową – 90%. Według respondentów bicie dziecka jest oznaką bezradności rodziców – łącznie 86%.

5.2. Wnioski z badań ankietowych wśród uczniów

- uczniowie w przeważającej części czują się w swojej klasie dobrze, lub raczej dobrze – 94%⁶. Nie należy jednak bagatelizować faktu, że część uczniów przeciwne określa swoje odczucia (6%).
- zapytano uczniów czy czują się bezpiecznie w swojej szkole. Co ważne i wartościowe - zdecydowana większość uczniów odpowiedziała twierdząco (87%). Zauważyć należy, iż odmienne odczucie pojawia się u 13% ankietowanych uczniów.
- 24% uczniów przyznało, że niezupełnie czują się w swojej szkole bezpiecznie, ponieważ są uczniowie, których się boją. Z odpowiedzi udzielonych przez uczniów wynika, że w szkołach podstawowych jest obecny, lecz nie rozpowszechniony zwyczaj „chrztu” młodszych uczniów – przyznaje to 14% badanych.
- Poproszono uczniów o dokonanie subiektywnej oceny swojego zachowania w szkole. Badani wskazywali, że ich zachowanie jest wzorowe (36%) a także określali je jako bardzo dobre (42%). Pojawiały się również wskazania uczniów mówiące o dobrym zachowaniu (18%) oraz poprawnym (4%).
- 80% uczniów szkół podstawowych w Gminie Nowiny ma w szkole bliską osobę, której może się zwierzyć, jeśli będzie miało przykre doświadczenia.

⁶ Zsumowane wyniki odpowiedzi: *bardzo dobrze, lubię swoją klasę i raczej dobrze.*

- Można zauważyć, że w opinii uczniów najczęściej – bo codziennie i kilka razy w tygodniu – dochodzi do: obgadywania, wyśmiewania oraz unikania/ignorowania a nawet wykluczania z grupy.
- Badani uczniowie wskazali również, że w szkole zdecydowanie częściej takie zachowania wykazują chłopcy (82%) niż dziewczyny (18%).
- 10% badanych przyznaje, że przemoc ze strony rówieśników doświadczą codziennie a 12% kilka razy w tygodniu.
- Badani uczniowie szkół podstawowych Gminy Nowiny deklarują, że częściej doświadczają w szkole przemoc psychiczną (38%) niż fizyczną (29%). 46% w tym pytaniu potwierdza, że nie doświadczą w szkole przemoc.
- Odpowiedzi uczniów wskazują, że akty przemoc w szkole występują najczęściej podczas przerw (75% wskazań). Pozostałe momenty dnia szkolnego to w trakcie lekcji (4%), po lekcjach (14%), a 5% odpowiedzi dotyczy kategorii „inne”.
- Uczniów zapytano również o to, jakie są ich zdaniem powody tego, że rówieśnicy zachowują się agresywnie. Zdaniem respondentów uczniowie zachowują się agresywnie z różnych powodów. Najczęściej wskazywano, że wynika to z chęci poniżania innych (39%) oraz zdobycia respektu wśród rówieśników (38%), a także z niewłaściwego wychowania przez rodziców (36%). Część badanych uważa również, że agresja jest sposobem na osiągnięcie własnych celów (20%), wynika z braku świadomości krzywdzenia innych (23%) lub z braku konsekwencji za takie zachowania (27%), natomiast 4% wskazało inne przyczyny.
- Poniżej prezentowane są odpowiedzi uczniów na temat reakcji ich rówieśników na sytuację, kiedy staliby się oni świadkami bójki na szkolnym korytarzu. Niepokojące, jest, że spora część ankietowanych zadeklarowała przyglądanie się bójce, dopingowanie i nagrywanie zdarzenia telefonem (59%). Zaistniałą sytuację zgłosiłoby nauczycielowi 15% badanych uczniów.
- Zdaniem respondentów najskuteczniejszym sposobem przeciwdziałania przemoc w szkole byłoby sprawiedliwe karanie osób dopuszczających się agresji, na co wskazało 52% badanych. Część uczniów uważa również, że pomocne byłyby spotkania z pedagogiem lub psychologiem (30%), a także usuwanie ze szkoły najbardziej agresywnych uczniów (26%) oraz organizowanie zajęć sportowych pozwalających rozładować negatywne emocje (22%). Mniejsza grupa respondentów wskazała także na ignorowanie zaczepki (19%) oraz instalację kamer na korytarzach szkolnych (14%) jako możliwe sposoby ograniczania przemoc.

- zapytano uczniów, komu powiedzieliby o swoim doświadczeniu, gdyby stali się osobami doświadczającymi przemocy. Najczęściej wskazywanymi osobami byli rodzice lub opiekunowie, którym zaufałoby 46% respondentów, oraz wychowawca – 42% wskazań. Na trzecim miejscu znaleźli się przyjaciele (41%). Znacznie rzadziej uczniowie deklarowali, że zwróciliby się do pedagoga lub psychologa szkolnego (15%) bądź do dyrektora szkoły (10%). Jednocześnie 7% badanych przyznało, że w takiej sytuacji nie powiedziałoby o przemocy nikomu, co stanowi istotny sygnał wymagający uwagi.
- Rozkład odpowiedzi wskazuje, że część badanych uczniów doświadcza lub doświadczało przemocy domowej (14%), a 86% uczniów czuje się w swoim domu bezpiecznie.
- 90% uczniów deklaruje, że nigdy nie doświadczyli przemocy w swojej rodzinie.
- W kwestii rodzaju przemocy doświadczanej przez uczniów w swoich domach najczęściej wskazywali oni na doświadczanie przemocy psychicznej (6%) oraz fizycznej (7%).
- Łącznie 22% uczniów doświadczyło w przestrzeni internetowej zjawiska hatingu, nazywanego potocznie przez uczniów „hejtowaniem”.
- Uczniowie dość często otrzymywali wiadomości z groźbami (14%) oraz często ich prywatna wiadomość była udostępniana innej osobie (36%).
- Większość uczniów (91%) szkół z Gminy Nowiny deklaruje bardzo dobre lub raczej dobre relacje z rodzicami/opiekunami. Podobnie jest w przypadku oceny relacji uczniów z nauczycielami – większość (88%) ocenia je jako bardzo dobre lub dobre.
- Łącznie 83% uczniów chciałoby podzielić się swoimi wątpliwościami w kwestii przeżywanego problemu z rodzicami.

Rozdział VI.

Analiza SWOT

Analiza SWOT dotycząca zjawiska przemocy domowej w Gminie Nowiny stanowi jedno z kluczowych narzędzi diagnostycznych, pozwalających na kompleksową ocenę aktualnej sytuacji społecznej oraz skuteczności podejmowanych działań w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej. Jej celem jest identyfikacja zarówno zasobów i potencjału lokalnego systemu wsparcia, jak i obszarów wymagających dalszego doskonalenia oraz rozwoju.

Analiza została opracowana w oparciu o dane statystyczne, informacje pozyskane od instytucji działających na terenie Gminy, a także wnioski wynikające z obserwacji lokalnych zjawisk społecznych. Umożliwia ona uporządkowanie czynników wpływających na skalę i charakter przemocy domowej, a także ocenę możliwości skutecznego reagowania na to zjawisko w perspektywie krótkoterminowej i długoterminowej.

W analizie SWOT wyróżniono cztery kluczowe obszary: mocne i słabe strony, które odnoszą się do wewnętrznych uwarunkowań funkcjonowania systemu przeciwdziałania przemocy domowej w Gminie Nowiny, oraz szanse i zagrożenia, wynikające z czynników zewnętrznych, niezależnych bezpośrednio od samorządu, lecz mających istotny wpływ na realizację działań pomocowych i profilaktycznych.

Poniżej przedstawiono szczegółową analizę SWOT, stanowiącą podstawę do formułowania celów programu, planowania kierunków działań oraz doboru adekwatnych narzędzi służących ograniczaniu zjawiska przemocy domowej i wzmacnianiu bezpieczeństwa mieszkańców Gminy Nowiny.

Mocne strony (Strengths)	<ol style="list-style-type: none">1. Funkcjonowanie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej, w tym procedury „Niebieskie Karty” oraz działalności Zespołu Interdyscyplinarnego, który koordynuje działania pomocowe na rzecz rodzin zagrożonych przemocą.2. Zapewnienie mieszkańcom dostępu do bezpłatnego wsparcia specjalistycznego, w tym porad prawnych oraz konsultacji psychologicznych.3. Współpraca instytucjonalna w zakresie reagowania na przemoc – szczególnie aktywna rola Policji oraz Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w inicjowaniu procedury „Niebieskie Karty”.
-------------------------------------	---

	<ol style="list-style-type: none"> 4. Stosunkowo wysoki poziom świadomości społecznej mieszkańców dotyczącej zjawiska przemocy oraz jej przyczyn, takich jak stres, problemy życiowe czy trudności ekonomiczne. 5. Wysoki poziom poczucia bezpieczeństwa wśród uczniów oraz dobre relacje młodzieży z rodzicami i nauczycielami, co sprzyja możliwości wczesnego reagowania na trudne sytuacje. 6. Funkcjonowanie różnych kanałów informowania mieszkańców o dostępnej pomocy (strona internetowa gminy, prasa lokalna, materiały informacyjne w GOPS). 7. Silne poparcie społeczne dla działań przeciwdziałających przemocy, w szczególności dla edukacji społecznej oraz zaostrezenia odpowiedzialności wobec osób stosujących przemoc.
Słabe strony (Weaknesses)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zwiększenie liczby wszczętych procedur „Niebieskie Karty” w ostatnim roku analizowanego okresu. 2. Brak kierowania osób stosujących przemoc do programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc. 3. Występowanie w środowisku szkolnym zachowań o charakterze przemocy rówieśniczej, szczególnie w formie przemocy psychicznej (np. wyśmiewanie, obgadywanie czy wykluczanie z grupy). 4. Zróżnicowany poziom gotowości świadków przemocy do reagowania na agresywne zachowania w środowisku szkolnym. 5. Obecność zjawiska cyberprzemocy wśród młodzieży, w tym hejtu w Internecie oraz udostępniania prywatnych wiadomości bez zgody.
Szanse (Opportunities)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Możliwość rozwijania działań profilaktycznych i edukacyjnych w szkołach oraz społeczności lokalnej dotyczących przeciwdziałania przemocy i budowania właściwych relacji społecznych. 2. Wykorzystanie istniejących struktur instytucjonalnych (GOPS, szkoły, Policja, Zespół Interdyscyplinary) do pogłębienia współpracy i zwiększenia skuteczności systemu reagowania na przemoc. 3. Rozwój programów wsparcia dla rodzin, w tym poradnictwa psychologicznego, prawnego oraz działań wzmacniających kompetencje wychowawcze rodziców.

	<ol style="list-style-type: none"> 4. Możliwość wprowadzenia programów skierowanych do osób stosujących przemoc, w tym programów korekcyjno-edukacyjnych i terapeutycznych. 5. Wykorzystanie wysokiego poziomu świadomości społecznej mieszkańców do prowadzenia kampanii informacyjnych i działań zwiększających gotowość do reagowania na przemoc. 6. Rozwijanie działań edukacyjnych w zakresie przeciwdziałania cyberprzemocy oraz bezpiecznego korzystania z Internetu przez dzieci i młodzież. 7. Włączenie rodziców, organizacji społecznych i instytucji lokalnych w działania profilaktyczne i wspierające bezpieczeństwo rodzin.
Zagrożenia (Threats)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Utrwalanie się przemocy psychicznej w relacjach rówieśniczych, która może być postrzegana jako powszechna forma zachowań w środowisku szkolnym. 2. Bierność części świadków przemocy oraz traktowanie agresywnych zachowań jako formy rozrywki lub codziennego elementu życia szkolnego. 3. Występowanie przemocy w środowisku rodzinnym, które może prowadzić do powielania negatywnych wzorców zachowań przez dzieci i młodzież. 4. Wycofywanie zgłoszeń przez osoby doznające przemocy oraz niska skłonność do korzystania z pomocy instytucjonalnej. 5. Nasilanie się przemocy w przestrzeni internetowej, która jest trudniejsza do kontrolowania i może mieć poważne konsekwencje psychologiczne dla młodych ludzi. 6. Czynniki społeczno-ekonomiczne, takie jak stres czy trudna sytuacja materialna rodzin, które mogą sprzyjać powstawaniu konfliktów i agresji. 7. Ryzyko spadku zaufania do instytucji publicznych w przypadku przekonania o niewystarczającej skuteczności reagowania na przemoc.

Rozdział VII.

Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Nowiny na lata 2026–2030

7.1. Adresaci Programu

Program przeciwdziałania przemocy domowej adresowany jest do osób znajdujących się w sytuacji przemocy – dzieci, młodzieży, dorosłych oraz seniorów – jak również do rodzin przeżywających trudności wychowawcze, problemy związane z uzależnieniami czy konflikty wewnętrzne. Działania obejmują także osoby stosujące przemoc, wobec których realizowane są programy korekcyjno-edukacyjne, a także rodziców i opiekunów wymagających wsparcia w zakresie rozwijania kompetencji wychowawczych oraz kształtowania bezpiecznego i stabilnego środowiska rodzinnego.

Realizacja Programu opiera się również na zaangażowaniu społeczności lokalnej – mieszkańców, placówek oświatowych, instytucji publicznych oraz organizacji pozarządowych – w celu podnoszenia świadomości społecznej, przeciwdziałania utrwalonym stereotypom oraz budowania spójnego i efektywnego systemu wsparcia dla rodzin.

7.2. Realizatorzy Programu

Program przeciwdziałania przemocy domowej w Gminie Nowiny wdrażany jest we współpracy wielu podmiotów, w tym Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Policji, placówek oświatowych, poradni psychologiczno-pedagogicznych, organizacji pozarządowych, podmiotów ochrony zdrowia, a także sądu i prokuratury. Instytucje te podejmują skoordynowane działania obejmujące udzielanie wsparcia osobom doświadczającym przemocy, prowadzenie interwencji, realizację działań profilaktycznych i edukacyjnych oraz wzmacnianie kompetencji wychowawczych i społecznych rodzin.

Współdziałanie odbywa się w szczególności w ramach zespołu interdyscyplinarnego oraz procedury „Niebieskie Karty”, co umożliwia sprawną wymianę informacji, planowanie wspólnych działań oraz systematyczne monitorowanie efektywności podejmowanych interwencji.

7.3. Cele i zadania Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej

Cel główny Programu

Zwiększenie skuteczności działań na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej oraz zapewnienie kompleksowego wsparcia osobom doznającym przemocy domowej na terenie gminy.

Poniżej przedstawiono cele szczegółowe Programu wraz z przypisanymi do nich zadaniami, wskaźnikami realizacji oraz wskazaniem realizatorów i partnerów odpowiedzialnych za ich wdrażanie.

CEL SZCZEGÓŁOWY 1

Zwiększenie dostępności pomocy i wsparcia dla osób doznających przemocy domowej

Zadania do realizacji

1. Udzielanie osobom doznającym przemocy domowej wsparcia poprzez prowadzenie pracy socjalnej oraz diagnozowanie ich sytuacji życiowej w celu zaplanowania adekwatnych działań pomocowych.
2. Zapewnienie dostępu do poradnictwa specjalistycznego poprzez organizowanie konsultacji psychologicznych, prawnych oraz socjalnych dla osób znajdujących się w sytuacji przemocy domowej.
3. Podejmowanie działań interwencyjnych w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa osób doznających przemocy domowej poprzez współpracę z właściwymi służbami i instytucjami.
4. Udzielanie informacji o dostępnych formach pomocy oraz instytucjach udzielających wsparcia osobom doznającym przemocy domowej.
5. Wspieranie dzieci i młodzieży doznających przemocy domowej poprzez organizowanie pomocy psychologicznej oraz działań wspierających ich rozwój i poczucie bezpieczeństwa.
6. Kierowanie osób wymagających natychmiastowej pomocy do placówek zapewniających schronienie oraz specjalistyczne wsparcie.
7. Wspieranie osób doznających przemocy domowej w przezwyciężaniu sytuacji kryzysowej poprzez działania aktywizujące społecznie i zawodowo.
8. Monitorowanie sytuacji osób objętych wsparciem w celu zapobiegania ponownemu występowaniu przemocy domowej.
9. Wspieranie osób doznających przemocy domowej w uzyskaniu pomocy

instytucjonalnej poprzez współpracę z instytucjami pomocowymi.

Wskaźniki

- liczba osób objętych pracą socjalną
- liczba udzielonych porad specjalistycznych
- liczba osób skierowanych do placówek wsparcia
- liczba dzieci objętych pomocą psychologiczną
- liczba interwencji podejmowanych przez instytucje
- liczba osób objętych monitoringiem sytuacji
- liczba udzielonych informacji o dostępnych formach pomocy
- liczba działań wspierających proces usamodzielniania

Realizatorzy i Partnerzy

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- Zespół Interdyscyplinarny
- Policja
- placówki oświatowe
- placówki ochrony zdrowia
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
- organizacje pozarządowe
- sądy i kuratorzy sądowi

CEL SZCZEGÓŁOWY 2

Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową

Zadania do realizacji

1. Motywowanie osób stosujących przemoc domową do podejmowania działań zmierzających do zmiany zachowań poprzez współpracę instytucji realizujących zadania w tym zakresie.
2. Kierowanie osób stosujących przemoc domową do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych.
3. Wspieranie realizacji programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową.
4. Monitorowanie zachowań osób stosujących przemoc domową w rodzinach objętych działaniami pomocowymi.

5. Współpraca z kuratorami sądowymi oraz innymi instytucjami w zakresie działań podejmowanych wobec osób stosujących przemoc domową.
6. Podejmowanie działań informacyjnych wobec osób stosujących przemoc domową dotyczących konsekwencji prawnych ich zachowań.
7. Wspieranie działań mających na celu ograniczenie powtarzania zachowań przemocowych.
8. Współpraca instytucji w zakresie monitorowania sytuacji rodzin dotkniętych przemocą domową.
9. Podejmowanie działań interwencyjnych wobec osób stosujących przemoc domową w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa.

Wskaźniki

- liczba osób skierowanych do programów korekcyjno-edukacyjnych
- liczba osób uczestniczących w programach terapeutycznych
- liczba działań motywujących do udziału w programach
- liczba współprac z kuratorami sądowymi
- liczba przypadków objętych monitoringiem
- liczba interwencji podejmowanych przez służby
- liczba działań informacyjnych wobec osób stosujących przemoc
- liczba zakończonych programów oddziaływań

Realizatorzy i Partnerzy

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
- Zespół Interdyscyplinarny
- Policja
- sądy
- kuratorzy sądowi
- organizacje pozarządowe
- placówki terapeutyczne

CEL SZCZEGÓŁOWY 3

Zwiększenie świadomości społecznej mieszkańców w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej oraz wzmacnianie działań profilaktycznych wśród dzieci i młodzieży poprzez prowadzenie edukacji społecznej, rozwijanie kompetencji społecznych oraz promowanie postaw opartych na szacunku, bezpieczeństwie i odpowiedzialności za relacje międzyludzkie

Zadania do realizacji

1. Prowadzenie działań informacyjnych i edukacyjnych skierowanych do mieszkańców gminy.
2. Upowszechnianie informacji o instytucjach i podmiotach udzielających wsparcia, w szczególności poprzez:
 - dystrybucję materiałów informacyjnych,
 - prowadzenie działań informacyjnych w przestrzeni publicznej
 - zamieszczanie informacji na stronach internetowych i w mediach lokalnych.
3. Realizowanie programów profilaktycznych w placówkach oświatowych, ukierunkowanych na rozwijanie kompetencji społecznych dzieci i młodzieży, kształtowanie umiejętności rozwiązywania konfliktów bez użycia przemocy oraz budowanie postaw opartych na wzajemnym szacunku i odpowiedzialności.
4. Organizowanie warsztatów, spotkań i zajęć edukacyjnych dla dzieci i młodzieży, dotyczących przeciwdziałania przemocy rówieśniczej, cyberprzemocy oraz bezpiecznego funkcjonowania w środowisku szkolnym i w przestrzeni internetowej.
5. Prowadzenie działań edukacyjnych skierowanych do rodziców i opiekunów, w szczególności w zakresie wzmacniania kompetencji wychowawczych, budowania prawidłowych relacji rodzinnych oraz stosowania metod wychowawczych bez użycia przemocy.
6. Organizowanie spotkań informacyjno-edukacyjnych dla mieszkańców gminy, których celem będzie zwiększanie wrażliwości społecznej na zjawisko przemocy domowej oraz promowanie właściwych sposobów reagowania w sytuacjach zagrożenia.
7. Współpraca z instytucjami publicznymi, organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami, w celu wspólnej realizacji działań profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych dotyczących przeciwdziałania przemocy domowej.
8. Wspieranie lokalnych inicjatyw społecznych oraz projektów profilaktycznych, które

sprzyjają budowaniu bezpiecznego środowiska rodzinnego i szkolnego oraz przeciwdziałają zjawisku przemocy.

9. Promowanie postaw sprzyjających budowaniu relacji opartych na wzajemnym szacunku, empatii i odpowiedzialności, w szczególności poprzez działania edukacyjne, kampanie społeczne oraz inicjatywy skierowane do różnych grup mieszkańców.
10. Organizowanie kampanii społecznych oraz działań informacyjnych mających na celu zwiększenie świadomości mieszkańców w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej oraz zachęcanie do reagowania na sytuacje zagrożenia.
11. Upowszechnianie wiedzy na temat możliwości reagowania na przemoc, w tym informowanie o procedurze „Niebieskie Karty” oraz instytucjach udzielających pomocy osobom doznającym przemocy domowej.

Wskaźniki

- liczba zrealizowanych działań informacyjnych i edukacyjnych dotyczących przeciwdziałania przemocy domowej
- liczba zorganizowanych warsztatów i działań profilaktycznych dla dzieci i młodzieży
- liczba uczestników działań profilaktycznych i edukacyjnych
- liczba przeprowadzonych kampanii społecznych
- liczba rozpowszechnionych materiałów informacyjnych
- liczba działań edukacyjnych skierowanych do rodziców i opiekunów
- liczba inicjatyw lokalnych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej
- liczba instytucji zaangażowanych w realizację działań profilaktycznych

Realizatorzy i Partnerzy

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- placówki oświatowe
- Policja
- organizacje pozarządowe
- instytucje kultury
- jednostki samorządu terytorialnego
- media lokalne

CEL SZCZEGÓŁOWY 4

Podnoszenie kompetencji służb i instytucji realizujących działania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej

Zadania do realizacji

1. Organizowanie szkoleń podnoszących kompetencje osób realizujących zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.
2. Wspieranie współpracy interdyscyplinarnej pomiędzy instytucjami działającymi w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej.
3. Organizowanie spotkań służb i instytucji w celu wymiany doświadczeń i dobrych praktyk.
4. Wspieranie działalności zespołu interdyscyplinarnego oraz grup diagnostyczno-pomocowych.
5. Doskonalenie procedur działania w sytuacjach przemocy domowej.
6. Organizowanie konferencji i seminariów dotyczących przeciwdziałania przemocy domowej.
7. Upowszechnianie materiałów szkoleniowych i informacyjnych dla pracowników instytucji.
8. Prowadzenie analiz dotyczących skuteczności podejmowanych działań.
9. Monitorowanie realizacji programu przeciwdziałania przemocy domowej.

Wskaźniki

- liczba zorganizowanych szkoleń
- liczba przeszkolonych pracowników
- liczba spotkań interdyscyplinarnych
- liczba konferencji i seminariów
- liczba opracowanych materiałów szkoleniowych
- liczba analiz i raportów
- liczba działań wspierających pracę zespołu interdyscyplinarnego

Realizatorzy i Partnerzy

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- Zespół Interdyscyplinarny
- jednostki samorządu terytorialnego
- Policja

- placówki oświatowe
- placówki ochrony zdrowia
- organizacje pozarządowe
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

7.4. Zakładane rezultaty

Zakładane rezultaty programu obejmują oczekiwane efekty działań w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej. Określenie rezultatów umożliwia systematyczną ocenę skuteczności podejmowanych działań, w tym programów profilaktycznych, wsparcia psychologicznego oraz interwencji realizowanych przez instytucje publiczne i organizacje pozarządowe. Rezultaty stanowią także podstawę do planowania dalszych działań, monitorowania postępów oraz podejmowania decyzji mających na celu zwiększenie ochrony osób doznających przemocy domowej.

Zakładane rezultaty niniejszego Programu:

- 1. Zwiększenie dostępności pomocy specjalistycznej** dla osób doznających przemocy domowej poprzez rozwijanie poradnictwa psychologicznego, prawnego i socjalnego oraz poprawę dostępności informacji o formach wsparcia.
- 2. Zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych** podejmowanych przez służby i instytucje działające na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej.
- 3. Wzmocnienie współpracy instytucjonalnej** pomiędzy podmiotami realizującymi zadania w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej, w szczególności w ramach pracy zespołu interdyscyplinarnego oraz grup diagnostyczno-pomocowych.
- 4. Zwiększenie świadomości społecznej mieszkańców gminy** w zakresie rozpoznawania zjawiska przemocy domowej oraz możliwości reagowania na sytuacje zagrożenia.
- 5. Podniesienie poziomu wiedzy dzieci i młodzieży** dotyczącej przemocy, sposobów radzenia sobie z konfliktami oraz możliwości uzyskania pomocy w sytuacjach zagrożenia.
- 6. Wzmocnienie kompetencji wychowawczych rodziców i opiekunów**, w szczególności w zakresie stosowania metod wychowawczych bez przemocy oraz konstruktywnego rozwiązywania konfliktów rodzinnych.
- 7. Ograniczenie występowania przemocy rówieśniczej i cyberprzemocy** poprzez prowadzenie działań profilaktycznych w szkołach oraz rozwijanie umiejętności społecznych dzieci i młodzieży.

8. **Zwiększenie liczby osób korzystających z pomocy instytucjonalnej**, w tym poradnictwa specjalistycznego oraz wsparcia oferowanego przez instytucje pomocowe.
9. **Podniesienie kompetencji zawodowych osób realizujących zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej** poprzez udział w szkoleniach, warsztatach oraz działaniach superwizyjnych.
10. **Ograniczenie powtarzalności zachowań przemocowych** poprzez realizowanie programów oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową.

7.5. Źródła finansowania

Źródłem finansowania działań przewidzianych w Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Nowiny na lata 2026–2030 będą środki własne Gminy Nowiny, a także środki pozabudżetowe pozyskiwane z innych dostępnych źródeł finansowania.

7.6. Monitorowanie i sprawozdawczość realizacji Programu

Ewaluacja Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Nowiny będzie prowadzona w sposób ciągły, uporządkowany oraz całościowy, z uwzględnieniem obowiązujących przepisów prawa oraz zasad właściwego zarządzania programami publicznymi. Proces ewaluacyjny obejmować będzie regularne monitorowanie realizowanych działań, analizę uzyskiwanych rezultatów oraz ocenę skuteczności podejmowanych przedsięwzięć w odniesieniu do potrzeb i problemów zidentyfikowanych w lokalnej społeczności.

Monitoring realizacji Programu będzie polegał na systematycznym zbieraniu danych, informacji oraz sprawozdań przekazywanych przez instytucje i podmioty uczestniczące w jego realizacji, w zakresie odpowiadającym ich kompetencjom oraz zadaniom wykonywanym w ramach Programu. Zebrane informacje umożliwią bieżącą ocenę stopnia osiągnięcia założonych celów, analizę efektywności działań profilaktycznych, interwencyjnych i wspierających, a także pozwolą na identyfikowanie ewentualnych trudności oraz barier pojawiających się w trakcie realizacji zaplanowanych działań.

Za koordynację procesu gromadzenia danych oraz przygotowywania sprawozdań odpowiada Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gminie Nowiny. Instytucja ta prowadzić będzie jednolitą bazę danych obejmującą informacje dotyczące realizacji Programu, co umożliwi ich systematyczną analizę oraz porównywanie wyników w kolejnych latach. OPS pełni jednocześnie funkcję podmiotu odpowiedzialnego za opracowanie zbiorczego, rocznego sprawozdania z realizacji Programu.

Opracowane roczne sprawozdanie z realizacji Programu przedstawiane jest Wójtowi Gminy Nowiny oraz Radzie Gminy Nowiny. Dokument ten stanowi podstawę do oceny stopnia realizacji przyjętych celów, skuteczności podejmowanych działań oraz ewentualnej potrzeby wprowadzenia zmian lub modyfikacji w kolejnych latach obowiązywania Programu.

Proces ewaluacji Programu opierać się będzie na analizie zgromadzonych danych zarówno o charakterze ilościowym, jak i jakościowym, ze szczególnym uwzględnieniem realizacji celów szczegółowych, osiągniętych wskaźników oraz zakładanych rezultatów. Uzyskane wyniki ewaluacji będą wykorzystywane do dalszego doskonalenia lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej oraz do planowania kolejnych działań odpowiadających na aktualne potrzeby mieszkańców Gminy Nowiny.

Uzasadnienie

W związku z art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U z 2025 r. Poz 1153) oraz art. 110 ust. 10 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U z 2025 r. poz. 1214 ze zm.) oraz art. 2 pkt. 2, art.6 ust.1 i ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałania przemocy domowej (Dz. U z 2024r. poz. 1673) konieczne jest uchwalenie nowego Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Gminy Nowiny na lata 2026-2030, ponieważ poprzedni obowiązywał od 2021 roku do 2025 roku.

Zgodnie z ustawą z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałania przemocy domowej (Dz. U z 2024r. poz. 1673) do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej, w tym:

1.opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej

2.prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą domową

3.zapewnienie osobom dotkniętym przemocą domową miejsc w ośrodkach wsparcia

4.tworzenie zespołów interdyscyplinarnych